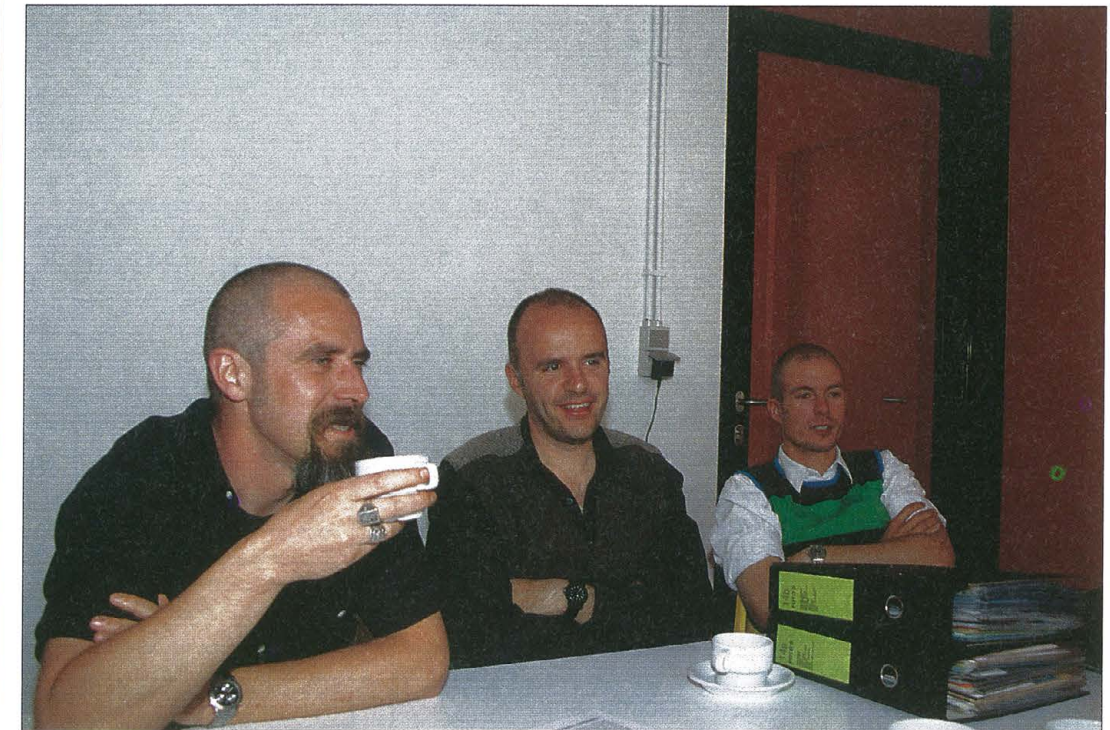

META-ARCHITECTEN

LELIJK IS OK, DOM DAARENTEGEN...

Een huis heeft vier muren, een schuin dak, ramen, deuren en een schoorsteen.

Met dit eigenzinnige ontwerp (huis De Vijlder) lieten de architecten van Meta voor het eerst van zich spreken. Een eenvoudige omhulling met lichte invulwanden, geconcipieerd om door een zelfbouwer te realiseren. Modulatie en repetitie in combinatie met een rationale structuur leidden hier tot een lage kostprijs van ongeveer 3 miljoen BEF. (Alle doc. Toon Grobet)

De gelijkgestemde geesten Niklaas Deboutte, Eric Soors en Bart Biermans vormen de creatieve ruggengraat van Architectuurbureau Meta. Vanuit hun loft op een steenworp van de Antwerpse dokken verkondigen ze geestdriftig en eenstemmig hun Meta-manifest. Met architectuur die uit de praktijk voortvloeit, trachten ze het banale te overstijgen en bekommeren ze zich niet om dure, ingewikkelde trends. Het resultaat is naar eigen zeggen meestal lelijk, het proces des te boeiender.

Net als andere 'veelbelovende jonge' Vlaamse architecten kreeg ook Meta de gelegenheid om voor Bacob verschillende bankfilialen te tekenen. Wat begon als een eenmalige opdracht, resulteerde in een goed gevuld orderboekje voor deze bank, zoals hier in Wijnegem

META-MANIFEST

In 1992 sloegen architecten Niklaas Deboutte en Erik Wieërs de handen in elkaar en stampten ze in Antwerpen het Architectuurbureau Meta uit de grond. Meteen pendden ze driftig hun Meta-manifest neer, waarmee ze gestalte gaven aan hun eigenzinnige visie op architectuur. Niet lang daarna ruilde mede-oprichter Wieërs het Architectuurbureau voor zijn andere passie, de wijsbegeerte, en maakte hij plaats voor Eric Soors en Bart Biermans. Ook nu, zeven jaar na de oprichting, blijft Meta nog steeds de filosofie van de idealistische begindagen trouw.

Niklaas Deboutte: "Misschien typeert ons Meta-manifest wel de attitude van twee jonge idealisten die de wereld willen veranderen. Toch sta ik als medevormgever nog steeds volledig achter dit manifest en ook nu is niemand van plan de inhoud ervan te wijzigen. Bij de oprichting wisten we dat we eerst een duidelijke route moesten afbakenen om ons te profileren. Dat resulteerde in het manifest. De tekst groeide uit een permanente onvrede over de manier waarop architectuur door de meeste architecten benaderd wordt: als trendy en dus tijdsgebonden. Omdat er een zekere angst heerste om ook zelf in dat patroon te vervallen, besloten we onze ideeën op papier te zetten. Het oogt misschien nogal pretentieuus, maar we wilden dan ook geen compromissen sluiten. Je kunt beter onbescheiden zijn en van bij het begin hoog mikken, want onderweg moet je toch willens nillens compromissen sluiten." Als het manifest de tand des tijds doorstaan heeft en dus ook nu nog steeds als actueel document geldt, vloeit dat vooral voort uit het beklemtonen van het 'proces' in plaats van het 'eindresultaat'. Het Meta-manifest wil immers niet de architectuur zelf definiëren, wel de weg of het proces die moet afgetast worden om die te bereiken. Juist daarom valt er geen pasklaar etiket te kleven op de stijl die spreekt uit de realisaties van dit architectenbureau. Compactheid en

een zekere massiviteit straalt af van elk ontwerp. Maar ook hier weeral is dit geen vooropgestelde verschijningsvorm, maar een resultante van het ontwerpproces

bestrijden." *Bart Bierman:* "Vaak bestempelt men onze realisaties als 'lelijk', maar dat kan ons niet uit ons evenwicht brengen. We streven er

resultaten van hun hersengymnastiek, niet zozeer in de symbolen en cijfers dan wel in de logische kronkels die tot een complexe formule leiden. Wie onze realisaties enkel als lelijk bestempelt, raakt ons niet. Wie ze daarentegen dom vindt, kwetst ons wel."

ELK ONTWERP VERTOONT VOORAL EEN EIGEN IDENTITEIT EN IS EEN BLAUWDRIK VAN PLAATSGEBONDEN OMSTANDIGHEDEN

dat zoveel mogelijk rekening wil houden met de grondvoorwaarden. Elk ontwerp vertoont toch vooral een eigen identiteit en is een blauwdruk van de plaatsgebonden parameters. Tegelijk lopen de bewoordingen van het Meta-manifest als een rode draad doorheen de Meta-realisaties. Realisaties die overigens meestal zeer uiteenlopende reacties opwekken...

Niklaas Deboutte: "Onze architectuur wil het aspect stijl overstijgen, en heeft tegelijk een zekere logica. We zetten ons in zekere zin af tegen het huidige modernisme. We noemen ons trouwens liever maximalisten dan minimalisten. Bij een minimalist betaal je immers meer voor minder en bij ons minder voor meer. Eigenlijk is het minimalisme aan het verworden tot een stroming waar de dingen er wel sober en zuiver uitzien, maar er achter die façade een zeer moeilijke, hightech aanpak schuilt. Dit is een schijnbare, formele eenvoud die wij

integendeel zelfs naar toe om bewust geen mooie woningen te ontwerpen, want we vechten tegen de goede smaak. Voor veel architecten is de verleiding immers groot om iets esthetisch te gaan benaderen. Ze begaan vaak stommiteiten omdat ze zich op die esthetiek gaan focussen. Veel mensen koesteren de opvatting dat we als architect iets 'moois' moeten creëren omdat we daar nu eenmaal voor gestudeerd hebben. Bij ons worden de vorm en uitwerking echter niet bepaald door de persoonlijke smaak, maar door objectieve parameters zoals omgeving, context of budget. Als je al die parameters dan samenvoegt, kom je uiteindelijk bij een zeker concept, tot een realisatie. Op zeker moment laat het gebouw zich dan zelfs ontwerpen voor jou. De architect moet eigenlijk alleen maar toekijken en het proces zijn gang laten gaan. Ik vergelijk het graag met een wiskundige formule. Wiskundigen scheppen onmiskenbaar genoege in de

LUI EN LELIJK

De acceptatie van de lelijkheid van hun realisaties is een boutade die de drie Meta-architecten regelmatig en met veel plezier opdissen. Net zoals de luiheid die volgens hen inherent is aan het manifest. "Eigenlijk maken we het ons zelf graag makkelijk. Zolang we er attent voor blijven dat er voldoende parameters aanwezig zijn en we het proces zijn gang kunnen laten gaan, kunnen wij immers zonder enige schroom lui zijn en toekijken. Onze eigen inbreng wordt zo schijnbaar geminimaliseerd, en dat is een deugd," schermt Eric Soors. Weer een boutade, want de drie architecten kunnen in geen geval een gebrek aan werklust verweten worden. Na zeven jaar is het portfolio van het drietal al aardig aangedikt met tal van realisaties, wedstrijden en tentoonstellingen. Begin dit jaar sleepte Meta nog de Award voor de Belgische Architectuur in de wacht met het ontwerp van de eigen woning voor Eric Soors zelf te Deurne. Zou het toeval zijn dat de oorspronkelijke mede-oprichter Erik Wieërs toen ook in de prijzen viel? □

Meta

Meta is een beweging voor Meta-architectuur die door te bouwen haar visie op architectuur tracht uit te dragen.

Meta staat voor een hernieuwde interesse in het bouwproces, interesse voor de architectuur zelf.

Meta wil zonder theoretisch tijdverlies vanuit de reële, praktische problemen architectuur maken die het banale overstijgt.

Meta houdt van moeilijke klanten met hoge eisen en een duidelijke visie.

Meta denkt niet tijdloos en tijdrovend na of handelt niet overhaast. Meta onderhandelt.

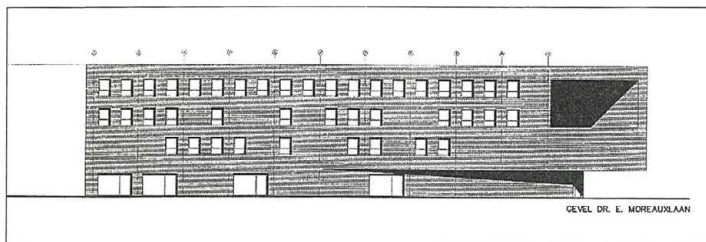
Meta tracht alle gegevens in één verhaal te herschrijven zonder zich te bekommeren om dure en ingewikkelde trends.

Meta bouwt dan in één daad.

Tijdloos.

Boven: Het Damiaanhuys kwam tot stand op initiatief van Mensen in Nood en de Bond Zonder Naam. Gelegen in de volkswijk Seefhoek in Antwerpen wil dit gebouw begeleid wonen bevorderen. Het Damiaanhuys is "op een hedendaagse manier waardig en klassiek"

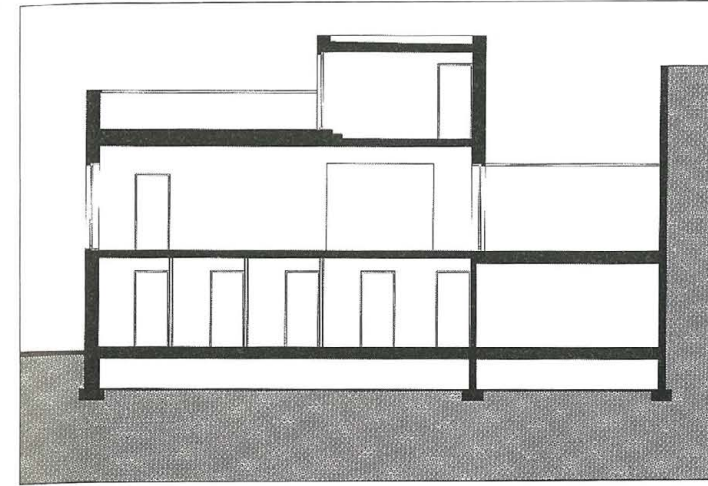
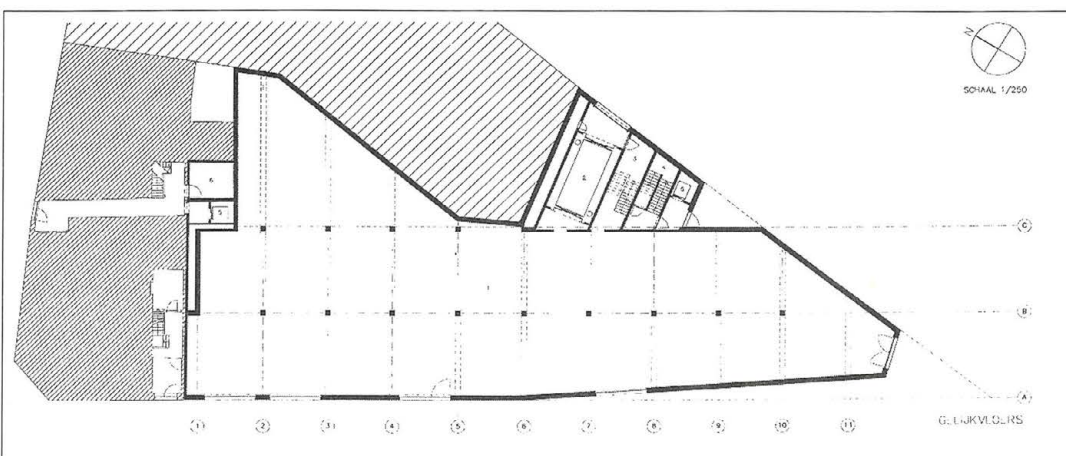
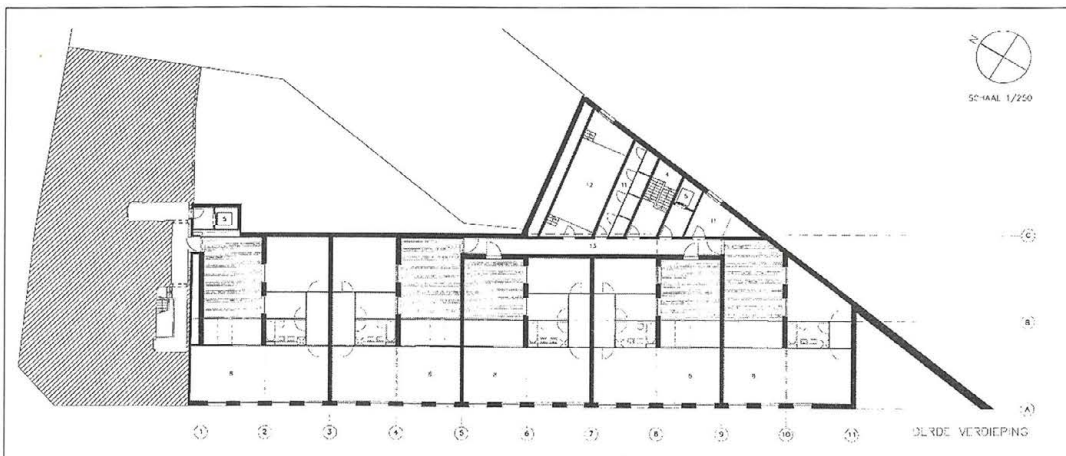

Rechts: Meta vond zijn inspiratie voor de appartementen op de derde verdieping van het project Loeters in de typologie van een klassieke Vlaamse villa, patio en veranda inclus. Bewoners: "Dit gebouw is spuuglelijk, de appartementen zijn grandioos." Meta laconiek: "Geen probleem."

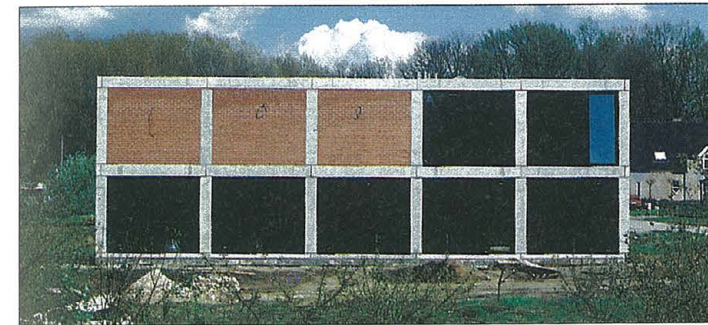
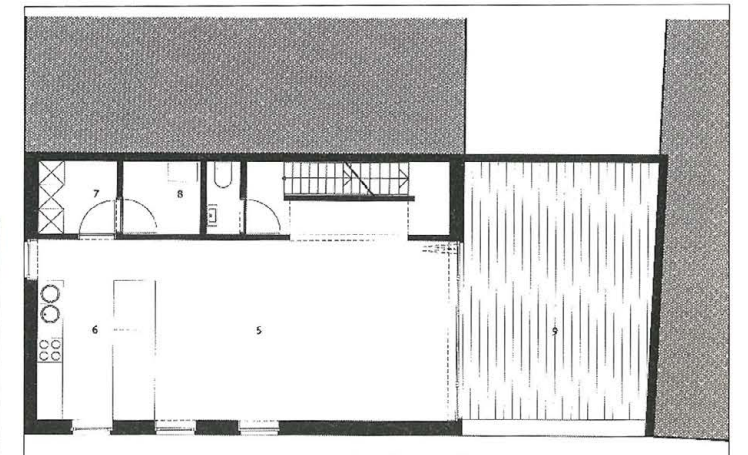

Hiernaast: Project Loeters staat op een hoek aan een drukke invalsweg van Oostende. Op het gelijkvloers bevindt zich winkelruimte, op de eerste en tweede verdieping stock, parkeerplaatsen en studio's, op de derde verdieping patiowoningen.

De plannen en de gevel zijn neutraal, de structuur is flexibel. Hierdoor ontstaat een atypisch gebouw dat meerdere functies omvat zonder zich te verraden aan de buitenzijde. Het trekt de aandacht zonder te willen schokken, het is modern op een tijdloze manier

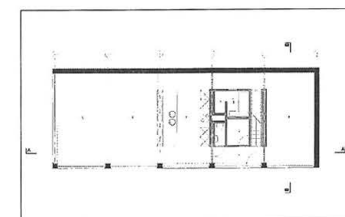
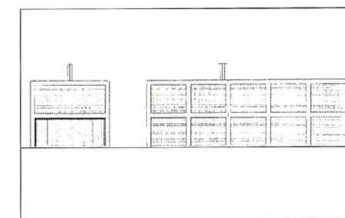
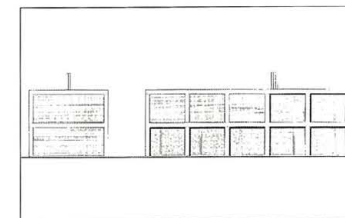
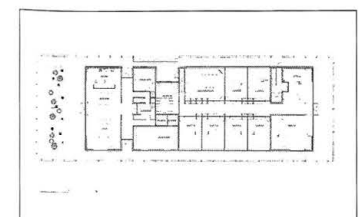
Boven en rechts: In de woning Soors - Vandepitte wordt de typische problematiek van een hoekhuis, met veel volume en weinig buitenruimte, op een originele manier omzeild. Uit het hoofdvolume worden delen weggesneden en daar vinden we ruime bezonde terrassen. Deze woonst heeft een uitgesproken robuust en aards karakter met ruwe gesinterde baksteen en donker gebeitste eiken ramen.

Boven en onder: Het programma voor deze vrijstaande woning van de ouders De Vijlder was totaal anders dan dit van hun zoon (eerste foto). De kinderen zijn het huis uit, het koppel werkt in deze woning en ze willen een zo open mogelijke leefstijl nastreven. Contact met de tuin en achtergelegen natuurgebied staat voorop, contact met de straat hoegenaamd niet.

Het plan wordt georganiseerd binnen een regelmatig betonskelet, ingevuld met eenvoudig metselwerk. Alle leef- en werkruimten liggen rond een centrale kern, waarin zich de keuken en de centrale ruimten bevinden.

De primaire ruimten hebben alle een rechtstreekse relatie met de buitenkant, behalve de duplex in de dubbelhoge woonkamer. Deze dient als muziekkamer en bibliotheek en is eerder introvert van aard.

Metamanifest

We leven in een open tijd. Alles mag en kan of is al eens geweest. Er zijn nauwelijks nog culturen en er zijn in het geheel geen stijlen meer. Modern en klassiek zijn vage begrippen. De architectuur is het noorden kwijt. Het is ofwel uitgedroogd functionalisme dat denkt dat de vorm uit de functie volgt, ofwel opgeblazen formalisme dat denkt dat de vorm de functie bepaalt.

Boven, over en na deze architectuur staat de Meta-architectuur.

De Meta-architectuur denkt na over architectuur, door architectuur te plegen, door te bouwen.

Ze vertelt over ontwerpen in het ontwerp. Theorie en praktijk, ontwerp en kritiek vallen samen.

De Meta-architectuur is een metamodernisme. Metamodern zijn betekent: de inhoud van de term modern laten verdwijnen door in elke opdracht telkens weer op een andere manier modern te zijn. De Meta-architectuur verkoopt geen oplossingen en beantwoordt geen vragen.

Ze verantwoordt alle vragen in een zinvol geheel. De Meta-architectuur verwerpt geen enkele functie en ontwerpt geen enkele vorm.

De vorm vormt de functie die fungeert als vorm.

Het gebouw is een beschouwing over bouwen. □